

Šifra kandidata:

Državni izpitni center

M 2 4 1 5 0 1 1 1

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

GEOGRAFIJA

☰ Izpitna pola 1 ☰

Obča geografija – Regionalna geografija sveta in Evrope

Ponedeljek, 3. junij 2024 / 90 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki:
Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.
Izpiti poli je priložena barvna priloga.

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani).

Izpiti pola vsebuje 25 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 50. Za posamezno nalogu je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom v izpitno polo v za to predvideni prostor **znotraj okvirja**. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 16 strani (1–16), od tega 3 prazne.

Barvna priloga ima 4 strani (17–20).

M 2 4 1 5 0 1 1 1 0 2

3/20

Prazna stran

OBRNITE LIST.

Obča

1. S pomočjo slike 7 v barvni prilogi dopolnite trditvi.

Navpični prerez skozi prst od površja do matične podlage imenujemo _____.

Izprane snovi se kopičijo v horizontu, ki je na sliki 7 v barvni prilogi označen s črko _____.

(2 točki)

2. Obkrožite DA, če je trditev pravilna, ali NE, če je napačna.

Najpomembnejši dejavnik, ki vpliva na razporeditev naravnega rastlinstva DA NE na Zemlji, je podnebje.

Razporeditev višinskih rastlinskih pasov, ki se oblikujejo na gorskih območjih, DA NE je odvisna tudi od geografske širine.

(2 točki)

3. K vsaki skupini naravnega rastlinstva, ki ju prikazujeta sliki 8 in 9 v barvni prilogi, napišite črko območja na sliki 10 v barvni prilogi, kjer ta skupina naravnega rastlinstva prevladuje.

Med navedenimi črkami obkrožite tisto, ki na sliki 10 v barvni prilogi prikazuje pokrajino, kjer je bilo naravno rastlinstvo najbolj spremenjeno.

Črka območja rastlinstva na sliki 8: _____

Črka območja rastlinstva na sliki 9: _____

Naravno rastlinstvo je najbolj spremenjeno na območju, ki je na sliki 10 v barvni prilogi označeno s črko:

C D F G

(2 točki)

4. Imenujte skupino prsti, ki prevladuje na območju, ki je na sliki 10 v barvni prilogi označeno s črko F, in opišite dve lastnosti te prsti, razen barve.

Skupina prsti: _____

Opis: _____

(2 točki)

5. Pojasnite dva vpliva kmetijstva na degradacijo prsti.

(2 točki)

Svet 1

6. Na sliki 11 v barvni prilogi so s črkami A, B, C in D označena štiri območja v Aziji. Dopolnite povedi:

Podnebni dejavnik, ki je skupen območjema, označenima s črkama A in B, je

Podnebni dejavnik, ki odločilno vpliva na razlike v podnebju med območjema, ki sta označeni s

črkama C in D, je

(2 točki)

7. Pri vsaki trditvi napišite DA, če je trditev pravilna, in NE, če je napačna.

Zahodni vetrovi, ki prinašajo vremenske fronte, v Afriki odločilno vplivajo na rast in uspevanje tropskega deževnega gozda.

Podnebja polarnih območij in podnebja gorskih območij v Severni Ameriki so lahko podobno hladna, vendar pa gorska podnebja prejmejo več padavin.

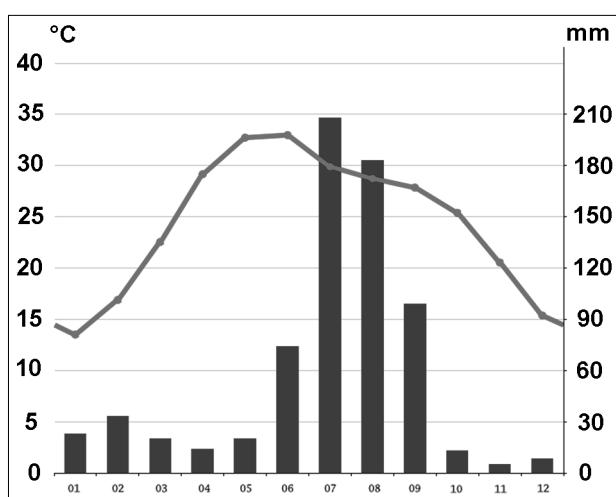
(2 točki)

8. S pomočjo slike 12 v barvni prilogi obkrožite območje ZDA, ki ima največjo spremembo v količini padavin v smeri od obalnih delov proti notranjosti. Opišite en vzrok za manjšo količino padavin v zahodni polovici ZDA (z izjemo obalnih delov) v primerjavi z vzhodno polovico.

severozahodni del severovzhodni del jugozahodni del jugovzhodni del

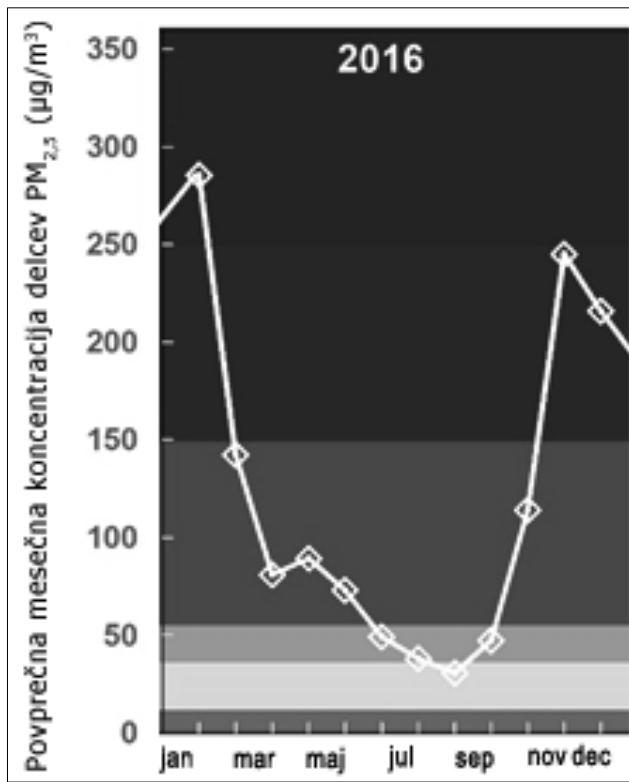
Opis: Wysokość skrzyni: 100 cm, głębokość skrzyni: 50 cm, szerokość skrzyni: 100 cm.

9. S pomočjo klimograma na sliki 1, ki prikazuje podnebje velemesta v Indiji, pojasnite vzrok za spremembo kakovosti zraka v tem mestu v letu 2016, ki ga prikazuje slika 2.

Slika 1

(Prijevano po: <https://en.climate-data.org/asia/india/delhi/new-delhi-30/#climate-graph>. Pridobljeno: 29. 9. 2021.)

Slika 2

(Prikejeno po: <https://smartairfilters.com/en/blog/delhis-air-pollution/>. Pridobljeno: 29. 9. 2021.)

_____ (2 točki)

10. Pojasnite, kako lahko podnebne spremembe vplivajo na spremembo površine nekaterih držav.

_____ (2 točki)

Svet 2

11. Imenujte obliko kmetijstva glede na vloženo delo, ki je prikazana na sliki 13 v barvni prilogi, in opišite dve spremembi v pridelavi prikazane kulturne rastline, ki sta posledica zelene revolucije.

Oblika kmetijstva glede na vloženo delo: _____

Opis:

(2 točki)

(2 točki)

12. Opišite dva negativna vpliva plantažnega kmetijstva v Afriki.

1 _____

2 _____

(2 locks)

(2 točki)

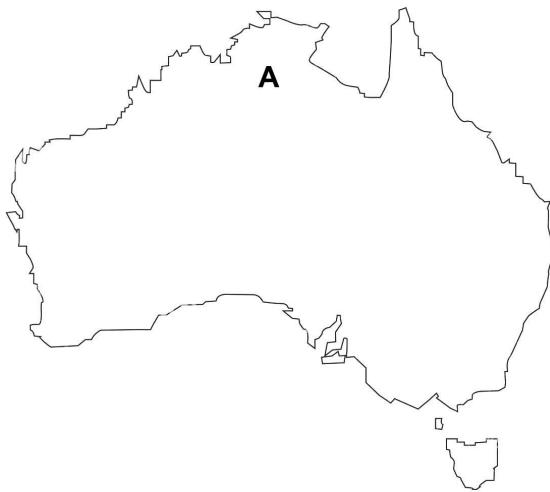
13. Obkrožite črki pred trditvama, ki opisujeta značilnosti kmetijstva v Braziliji.

- A Največji nasadi kave so zaradi primernega podnebja nastali s prihodom Portugalcev na severozahodu države.
 - B S požiganjem amazonskega gozda nastajajo velikanska kmetijska posestva s prevladujočo ekstenzivno pašno živinorejo.
 - C Evropski načini kmetovanja so se z evropskimi priseljenci najbolj razvili na jugu Brazilije.
 - D V osrednjem delu je zaradi potrošnje v glavnem mestu nastalo veliko plantaz s pomarančami.

(2 točki)

- V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.
14. Pojasnite vpliv naravnega rastlinstva na prevladujočo obliko kmetijstva v Avstraliji na območju, ki je na sliki 3 označeno s črko A.

Slika 3

(Vir: www.dreamstime.com/australia-linear-map-white-background-vector-illustration-australia-linear-map-white-background-vector-illustration-image112556596. Pridobljeno: 15. 11. 2021).

(2 točki)

- V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.
15. Pojasnite vzrok za nastanek prevladujočega tradicionalnega kmetijskega pasu v severovzhodnem delu ZDA.

(2 točki)

Europa 1

16. Imenujte vrsto naravnih jezer po nastanku, ki jih najdemo na območju, ki je na sliki 4 v nalogi 19 označeno s črko A, in površine na Nizozemskem, ki so jih pridobili z osuševanjem morja.

Vrsta jezer po nastanku: _____

Površine na Nizozemskem:

(2 točki)

17. Med naštetimi rekami obkrožite dve, ki se izlivata v Severno morje.

Loara Temza Rona Donava Visla Ren

(2 točki)

18. Opišite en naravnogeografski in en družbenogeografski vzrok za veliko onesnaženost Sredozemskega morja.

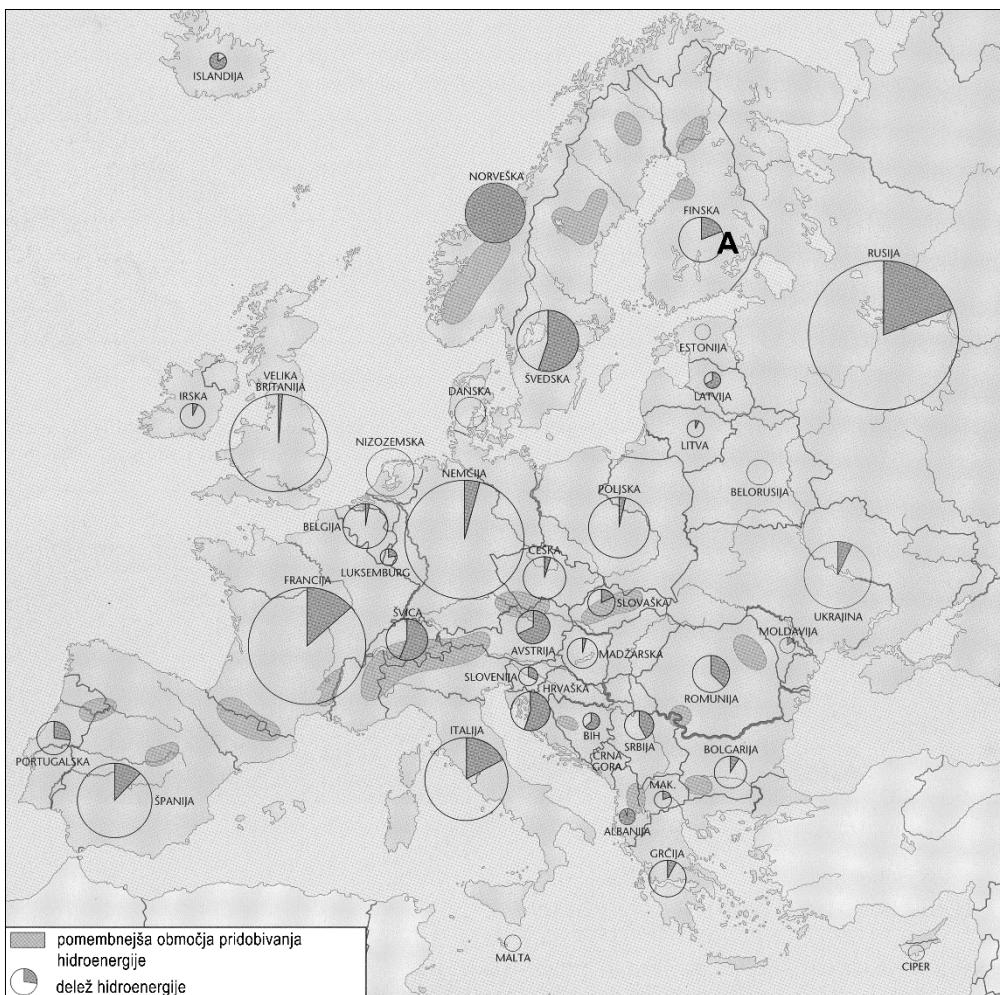
Naravno-geografski vzrok:

Družbeno geografski vzrok:

(2 točki)

19. S pomočjo slike 4 vzročno-posledično pojasnite hidrološki razlog za razliko v deležu hidroenergije v energetski oskrbi Norveške in Švedske.

Slika 4

(Prirejeno po: Senegačnik, J., in drugi, 2015: Evropa: geografija za 2. in 3. letnik gimnazij, str. 16. Modrijan. Ljubljana)

20. S pomočjo slike 14 v barvni prilogi pojasnite spremembo kislosti jezer na Norveškem med letoma 1990 in 2017.

(2 točki)

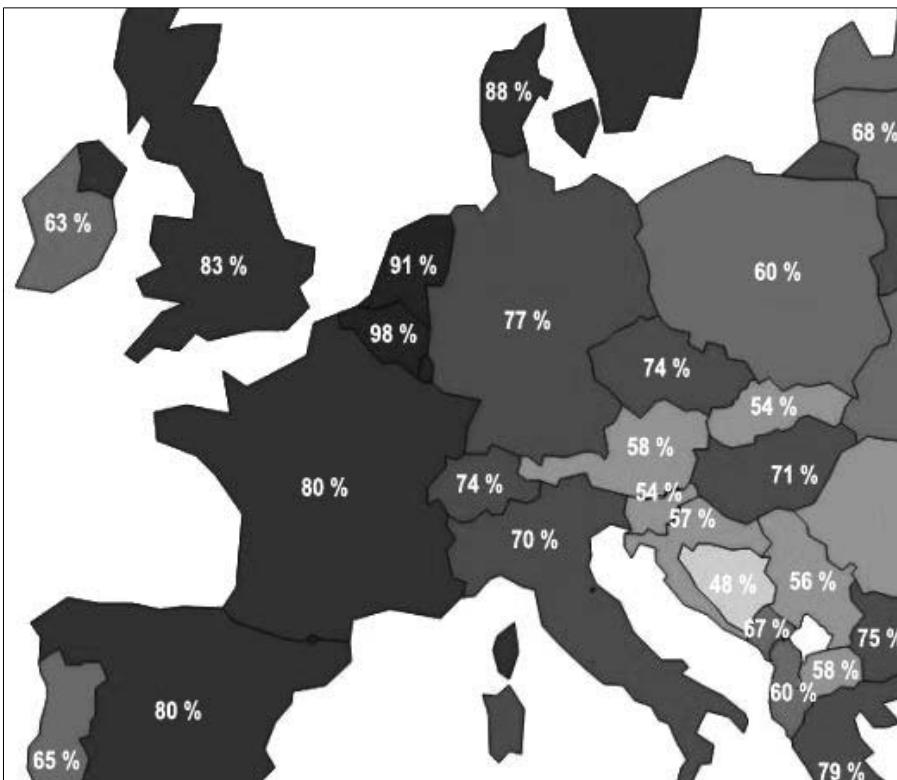
(2 točki)

Evropa 2

21. Obkrožite črko pred ustreznim naslovom za sliko 5.

- A Delež obdelovalnih površin v državah Evrope.
- B Delež industrije v BDP evropskih držav.
- C Stopnja urbanizacije v evropskih državah.
- D Odstotek verujočih v državah v Evropi.

Slika 5

(Prirejeno po: <https://balkans.aljazeera.net/wp-content/uploads/2019/11/ajb---promo.jpg?resize=770%2C513>.
Pridobljeno: 5. 10. 2021.)

(1 točka)

22. Imenujte glavno mesto države, ki ima na sliki 5 v nalogi 21 vpisan najvišji odstotek.

(1 točka)

23. Obkrožite evropsko državo z najvišjim naravnim prirastkom in opišite dva družbenogeografska vzroka zanj.

Irska Srbija Albanija

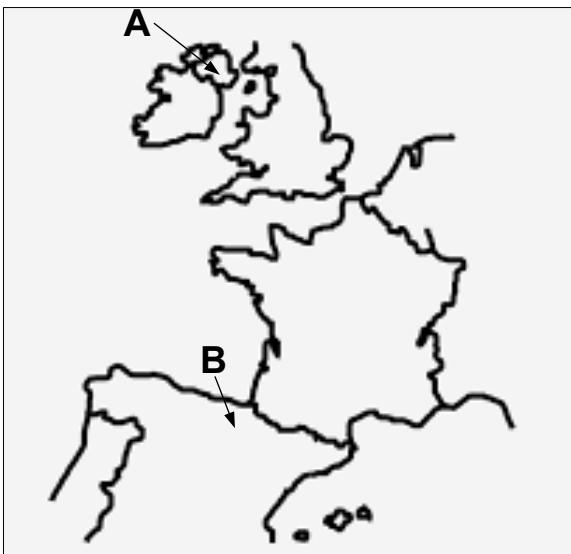
Opis:

1 _____

2 _____

(2 točki)

24. Na območjih, ki sta na sliki 6 označeni s črkama A in B, sta za doseganje političnih ciljev delovali ilegalni organizaciji. Opisite glavni cilj posamezne organizacije, ter opišite podoben skrajni način, s katerim sta organizaciji opozarjali na svoje zahteve.

Slika 6

(Prirejeno po: <https://encrypted-tbn0.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcT0jxxel0S2iRmKHuhbsACpqb6Vdm2wzX7Sig&usqp=CAU>. Pridobljeno: 5. 10. 2021.)

Cilj organizacije na območju, označenem s črko A:

Cili organizacije na območju, označenem s črko B:

Podobnost v načinu opozarjanja na zahteve organizacije:

(3 točke)

25. V enem izmed stolpcev so nekateri podatki o prebivalstvu leta 1990 za Vzhodno Nemčijo, v drugem stolpcu pa so podatki za Zahodno Nemčijo. Opišite razliko v politični ureditvi med Vzhodno in Zahodno Nemčijo pred združitvijo ter z opisom vzroka in posledice pojasnite razliko med Vzhodno in Zahodno Nemčijo leta 1990 v deležu verujocih ali deležu fizičnih delavcev.

2 % javnih uslužbencev 8 % javnih uslužbencev

42 % fizičnih delavcev 35 % fizičnih delavcev

25 % protestantov 43 % protestantov

6 % katolikov 40 % katolikov

(Prijeloženo po: www.psa.ac.uk/sites/default/files/styles/scale-620-wide/public/berlin%203.png?itok=ZY5PxjK1.
Pridobljeno: 12. 10. 2015.)

Opis: _____

Pojasnitev: _____

(3 točke)

15/20

Prazna stran

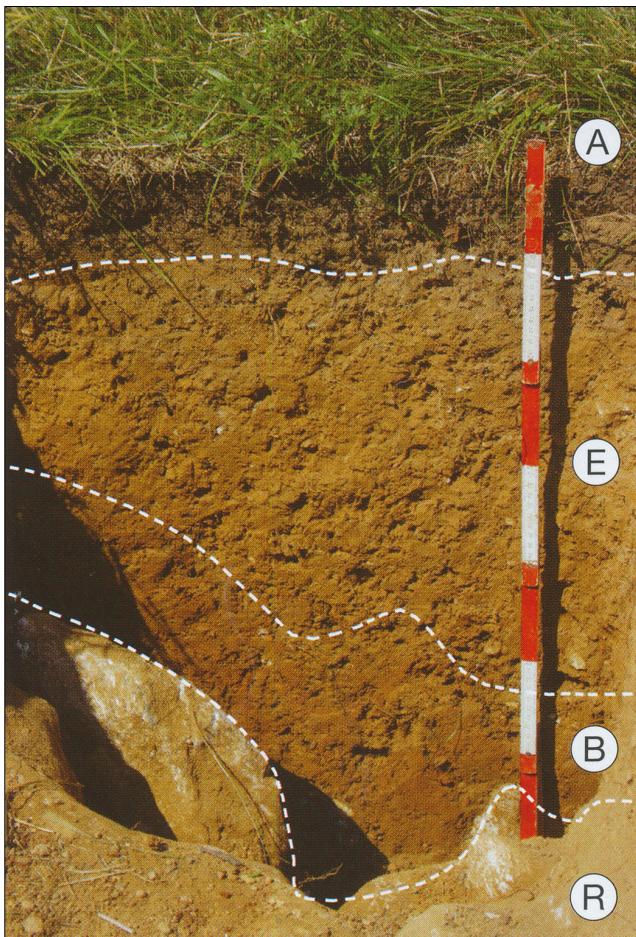

Prazna stran

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

Barvna priloga (k Izpitni poli 1)

Slika 7

(Vir: Baloh, E., in drugi, 2017: Geografija 1. Učbenik za geografijo v 1. letniku gimnazij in srednjih strokovnih šol, str. 80. Mladinska knjiga. Ljubljana)

Slika 8

(Vir: <https://zivljjenjskaokolja.splet.arnes.si>. Pridobljeno: 3. 8. 2021.)

Slika 9

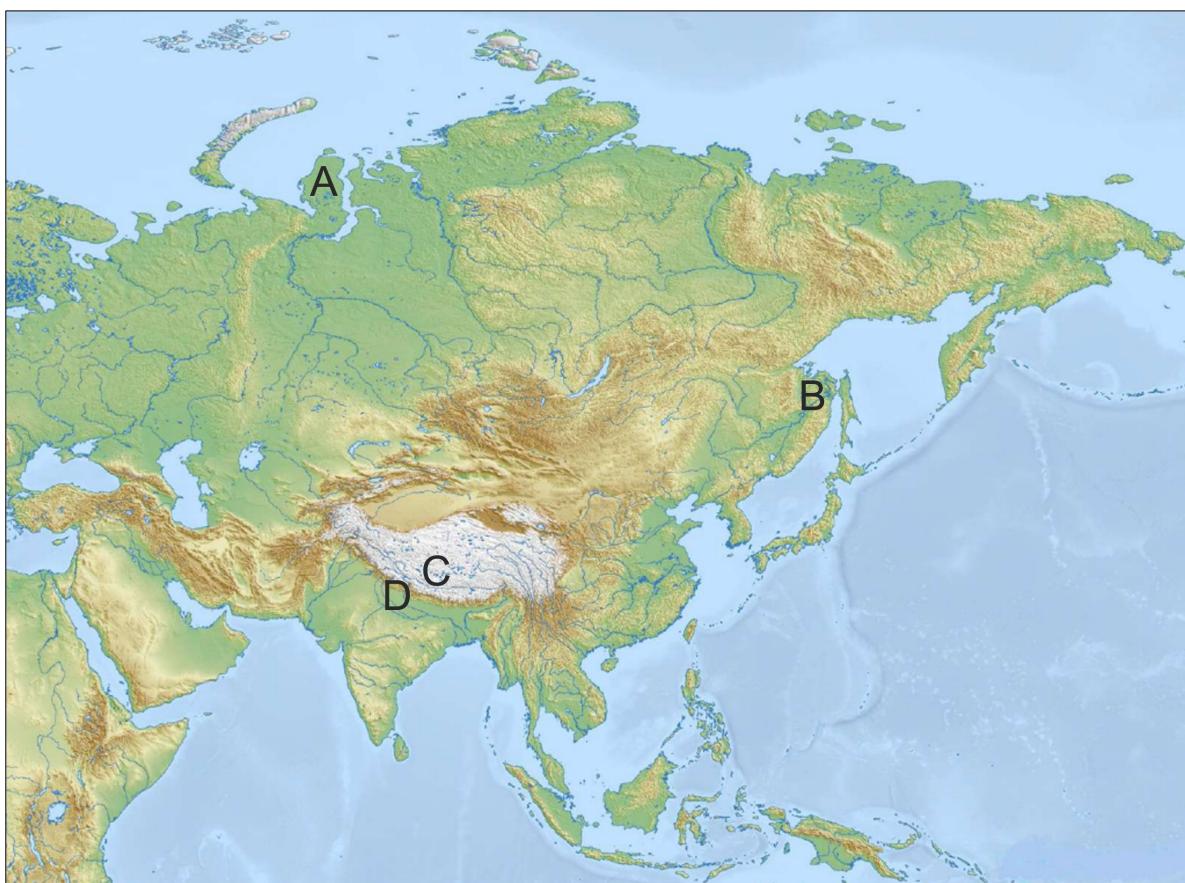
(Vir: <https://www.hippopx.com/sl/autumn---colorful-fall-color-411728>. Pridobljeno: 3. 8. 2021.)

Slika 10

(Prijevno po: Natek, K., in drugi, 2018: Atlas sveta za osnovne in srednje šole, str. 171. Mladinska knjiga. Ljubljana)

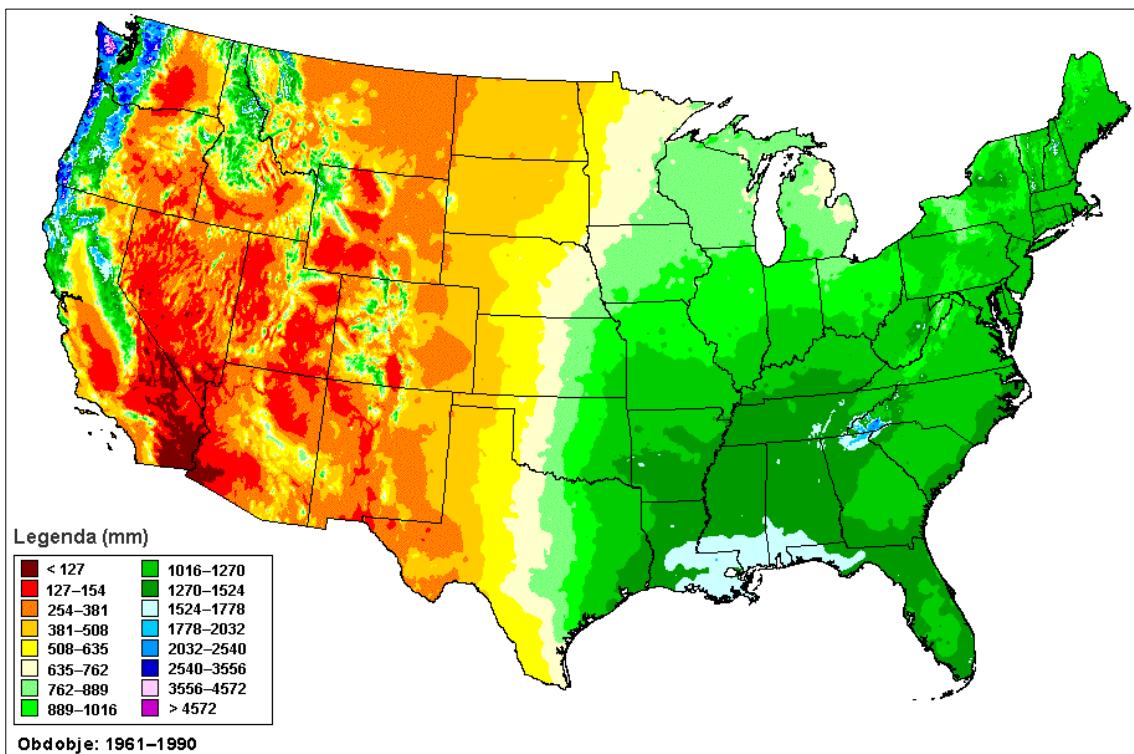

M 2 4 1 5 0 1 1 1 1 9

Slika 11

(Prirejeno po: <https://blankworldmap.net/map-of-asia-physical/>. Pridobljeno: 29. 9. 2021.)

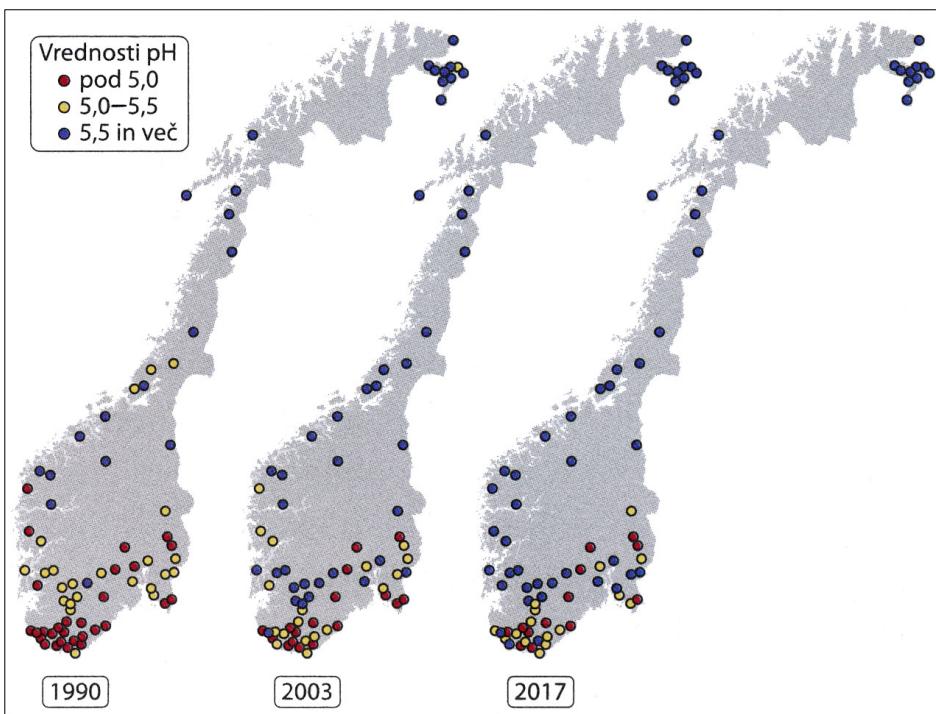
Slika 12: Povprečna letna količina padavin v ZDA

(Prirejeno po: http://www-das.uwyo.edu/~geerts/cwx/notes/chap17/rain_usa.html. Pridobljeno: 29. 9. 2021.)

Slika 13

(Vir: arhiv DPK SM za GEO)

Slika 14: Kislost (vzorčnih) jezer na Norveškem v letih 1990, 2003 in 2017

(Vir: Senegačnik, J., 2021: Geografija sodobne Evrope. Učbenik za 2. in 3. letnik gimnazije, str. 71. Modrijan izobraževanje. Ljubljana)